FUNDACJA KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE

JEDZ EKO I FAIR

CZYLI DLACZEGO WARTO UFAĆ CERTYFIKATOM?

praktyczny poradnik

JEDZ EKO I FAIR

Jesteś świadomy/a powodów, dla których jedne produkty lądują w Twoim koszyku, a inne nie? Jak pokazało badanie w ramach projektu „Our Food. Our Future", prawie jedna piąta młodych konsumentów zwraca uwagę na to czy produkt jest ekologiczny, a 16% czy jest opatrzony certyfikatem Sprawiedliwego Handlu. Jeśli Ty także jesteś wśród osób, dla których liczą się wiarygodne deklaracje producentów – super! Niektóre z nich mają naprawdę duży wpływ na życie ludzi, którzy wytwarzają naszą żywność. Dlatego warto wiedzieć o nich jak najwięcej. Ale jeśli jeszcze ich nie doceniłeś/aś, nic straconego. Pokażemy, dlaczego warto to zrobić, podpowiemy które wybierać i wytłumaczymy, dlaczego certyfikowana żywność musi być droższa.

Fot. Unsplash: Joshua Rawson Harris

SPRAWIEDLIWY HANDEL

Czy biorąc udział w zawodach, konkursach, czy grach, doceniasz sprawiedliwość? Czy przeszkadza Ci, jeśli ktoś zmienia w ich trakcie zasady gry? Czy nie denerwujesz się, kiedy po miesiącach ciężkiej pracy okazuje się, że nagroda, którą powinieneś/aś dostać została zmieniona na coś o znacznie mniejszej wartości? Takich sytuacji pewnie nikt nie lubi. Dlatego, świetnie znane ze sportu pojęcie bycia fair jest tak ważne również w innych obszarach. Także w kontekście handlu żywnością.

Z pewnością słyszałeś/aś już kiedyś takie pojęcia jak „Sprawiedliwy Handel" lub „Fair Trade". Używa się ich do opisywania ruchu związanego z wymianą handlową prowadzoną z krajami globalnego Południa. Sprawiedliwość polega tu na korzystniejszych niż zwykle zasadach dla producentów, którzy m.in. mogą liczyć na zapłatę, która faktycznie pokrywa koszty produkcji, zapewnia godziwą płacę i umożliwia inwestowanie w rozwój działalności. Dodatkowo, certyfikaty sprawiedliwego handlu świadczą o działaniach na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, pomocy w tworzeniu infrastruktury, tworzeniu długoterminowych i partnerskich relacji handlowych oraz ochronie środowiska naturalnego. Właśnie ze względu na wszystkie te zasady, produkty opatrzone certyfikatem Sprawiedliwego Handlu są droższe. Ale różnica w cenie, robi też ogromną różnicę w życiu producentów.

CERTYFIKATY

FAIR TRADE

Najbardziej rozpowszechnionym i rozpoznawalnym certyfikatem potwierdzającym spełnienie zasad Sprawiedliwego Handlu jest certyfikat Fairtrade (pisane razem). Został on wprowadzony przez międzynarodową organizację Fairtrade International i jest nadawany produktom, które pozytywnie przeszły audyt niezależnej organizacji kontrolującej standardy powstawania produktu. Znak Fairtrade oznacza, że producenci otrzymali za swoje plony co najmniej cenę minimalną Fairtrade, co daje im ochronę przed wahaniami cen na rynku światowym. Producenci otrzymują również premię Fairtrade, którą przeznaczają na wybrany przez siebie cel. Premie zazwyczaj są przeznaczane na dalszy rozwój działalności lub na projekty społeczne służące poprawie warunków życia danej społeczności. Certyfikat Fairtrade oznacza również sprawiedliwe i równe traktowanie kobiet jak i mężczyzn, bezpieczne warunki pracy oraz możliwość zrzeszania się w związki zawodowe i zakaz pracy dzieci czy pracy przymusowej.

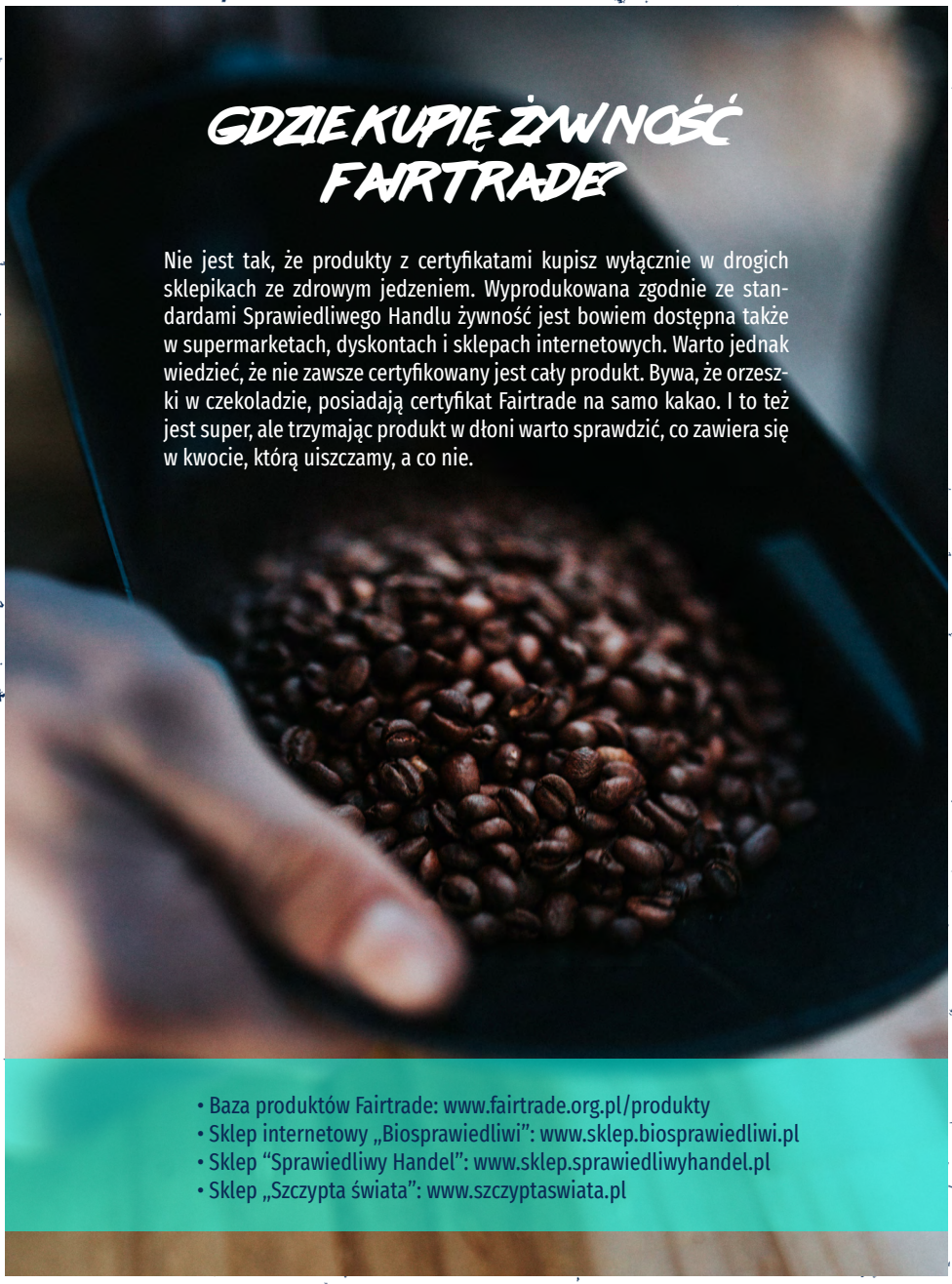

Fot. Unsplash: Annie Spratt

1. Prosty znak Fairtrade umieszczany jest na certyfikowanych produktach jednoskładnikowych, takich jak banany, kawa czy orzechy nerkowca.

2. Znak Fairtrade ze strzałką jest wykorzystywany na produktach jednoskładnikowych pozyskanych zgodnie z zasadami bilansu masy (kakao, cukier, sok owocowy i herbata) oraz na produktach wieloskładnikowych, takich jak tabliczka czekolady, płatki śniadaniowe, czy orzechy w czekoladzie. W tym przypadku dla uzyskania certyfikatu produktu, konieczna jest certyfikacja wszystkich jego składników dostępnych w systemie Fairtrade, takich jak np. kakao, cukier czy wanilia.

3. Znak Fairtrade Sourced Ingredient (FSI) stosowany jest na produktach wieloskładnikowych, w których zwykle tylko jeden lub dwa składniki zostały pozyskane w całości na zasadach Fairtrade(100% tego składnika/składników jest Fairtrade).

GDZIE KUPIĘ ŻYWNOŚĆ FAIRTRADE?

Nie jest tak, że produkty z certyfikatami kupisz wyłącznie w drogich sklepikach ze zdrowym jedzeniem. Wyprodukowana zgodnie ze standardami Sprawiedliwego Handlu żywność jest bowiem dostępna także w supermarketach, dyskontach i sklepach internetowych. Warto jednak wiedzieć, że nie zawsze certyfikowany jest cały produkt. Bywa, że orzeszki w czekoladzie, posiadają certyfikat Fairtrade na samo kakao. I to też jest super, ale trzymając produkt w dłoni warto sprawdzić, co zawiera się w kwocie, którą uiszczamy, a co nie.

- Baza produktów Fairtrade: www.fairtrade.org.pl/produkty
- Sklep internetowy „Biosprawiedliwi": www.sklep.biosprawiedliwi.pl
- Sklep "Sprawiedliwy Handel": www.sklep.sprawiedliwyhandel.pl
- Sklep „Szczypta świata": www.szczyptaswiata.pl

ŻYWNOŚĆ EKOLOGICZNA

Według obowiązującego w Polsce prawa, umieszczanie na opakowaniu produktu spożywczych słów “eko”, “eco”, “bio” i “organic” jest dozwolone wyłącznie dla żywności ekologicznej. Niestety, niektórzy producenci uciekają się do rozmaitych trików próbując udawać przyjaznych środowisku. Piszą więc na opakowaniach o “ekologicznych rejonach”, czy „naturalnych składnikach”. By mieć pewność, że żywność ta jest faktycznie ekologiczna, warto więc sprawdzać certyfikację, która jest jedynym gwarantem spełnienia określonych warunków wytwórstwa.

Fot. Unsplash: Thomas Gamstaetter

OZNACZENIE ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

Na terenie całej Unii Europejskiej znak rolnictwa ekologicznego wygląda tak samo i jest to utworzony z białych gwiazdek na zielonym tle euroliść. Ale znów – niestety, zdarzają się oznaczenia nieco podobne do tego certyfikatu. Dlatego poza logiem liścia warto sprawdzać numer identyfikacyjny jednostki certyfikującej lub kontrolnej oraz oznaczenie miejsca, w którym dany produkt został wyprodukowany.

O CZYM MÓWI TEN CERTYFIKAT?

Przede wszystkim świadczy o regularnym kontrolowaniu gospodarstwa, nawet kilka razy w roku oraz o jego ocenianiu - zarówno procesu produkcyjnego, jak i przechowywania, transportu oraz przetwarzania pod względem wpływu na jakość produktu. Co jednak ważne, rolnictwo ekologiczne to nie tylko wysoka jakość żywności, ale też ekologiczne metody produkcji, które zapewniają ochronę środowiska naturalnego, nie zanieczyszczając go.

Choć żywność pochodząca z konwencjonalnych upraw może wydawać się tańsza od żywności ekologicznej, w rzeczywistości właśnie ona wiąże się z większymi kosztami, tyle tylko, że koszty te nie są widoczne na paragonie. Dzieje się tak, ponieważ zanik bioróżnorodności, pozostałość pestycydów w produktach, czy zanieczyszczone wody i powietrze nie są uwzględniane w cenie produktu. Efekt? Rosnący z dnia na dzień dług w stosunku do środowiska naturalnego, który czeka na nas w postaci katastrofy klimatycznej.

Fot. Unsplash: Vince Fleming, Paul Hanaoka, Priscilla Du Preez, Elaine Casap

GDZIE KUPOWAĆ ŻYWNOŚĆ EKOLOGICZNĄ?

Żywność ekologiczną dostaniemy obecnie w większości supermarketów, dyskontów i sklepów internetowych. Oto kilka stron, które warto poznać przed wyjściem na zakupy:

- **www.szczyptaswiata.pl**
- **www.biokoala.pl**
- **www.zdrowazywnosc.com.pl**
- **www.dobrze.waw.pl**
- **www.organicmarket.pl**
- **www.paczkapietruszkowa.pl**

Pamiętaj, że ze względu na ślad węglowy, szczególnie warta uwagi jest żywność wytwarzana przez polskich producentów.

JUŻ WIESZ, DLACZEGO WARTO KUPOWAĆ EKO I FAIR? SPRAWDŹMY!

Zakreśl każdą odpowiedź, którą uznajesz za poprawną:

- [ ] Certyfikat Fairtrade oznacza, że producenci żywności mogą liczyć na zapłatę, która pokryje faktyczne koszty produkcji.
- [ ] Cena, która jest fair, zapewnia godziwą płacę i umożliwia inwestowanie w rozwój działalności.
- [ ] Certyfikaty Sprawiedliwego Handlu oznaczają sprawiedliwe i równe traktowanie kobiet i mężczyzn.
- [ ] Produkty ekologiczne i Fairtrade zostały stworzone z poszanowaniem środowiska naturalnego.
- [ ] Certyfikat Fairtrade to bezpieczne warunki pracy, możliwość zrzeszania się w związki zawodowe, zakaz pracy dzieci i zakaz pracy przymusowej.

Ile okienek zakreśliłeś/łaś? Prawidłowe są wszystkie odpowiedzi. A to i tak nie wyczerpuje tematu.

- [ ] Potrafisz wymienić jeszcze jedną ważną korzyść dla lokalnych społeczności, którą daje certyfikat Fairtrade?

Jeśli tak – gratulujemy! Właśnie zdobyłeś/aś kolejny stopień wtajemniczenia w temat odpowiedzialnej konsumpcji. Poznaj pozostałe nasze poradniki i rozwijaj się dalej!

Znajdziesz je na: www.ekonsument.pl/materialy

TU DOWIESZ SIĘ WIĘCEJ

Konsekwentnie i na różne sposoby poddajemy refleksji nawyki konsumenckie polskiego społeczeństwa, po to, by świat, w którym żyjemy stawał się czystszy, bardziej sprawiedliwy, bezpieczniejszy i lepszy.

Dołącz do nas! Stań się częścią czegoś fajnego. Włącz się w kampanie, akcje uliczne, zbieraj z nami podpisy, prowadź zajęcia z młodzieżą.

ekonsument.pl/dolacz

Wspieraj nas! Tylko wsparcie takich osób jak Ty nadaje naszym działaniom sens.

ekonsument.pl/wesprzyj

Jeżeli masz pytania - napisz do nas:
info@ekonsument.pl

ekonsument.pl

facebook.com/kupujodpowiedzialnie

instagram.com/kupujodpowiedzialnie

FUNDACJA KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE

Współfinansowane przez Unię Europejską

FUNDACJA DRZEWO I JUTRO

TURN THE TABLES

Publikacja powstała w ramach projektu „Turn the tables: Towards just, green and innovative food procurement!" (NDICICHALLENGE/2024/454-010), dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej oraz Fundacji Drzewo i Jutro. Za jej treść odpowiada wyłącznie Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie, a poglądy w niej wyrażone niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej.

Wyprodukowano na papierze ekologicznym
KRAKÓW 2025